

ters förfärdigande, cirklar och linier kunna indelas med största noggrannhet.

DELNINGSSKIFVA, se *Delskifva*.

DELO, f. indekl. (egentl. ablativ af forndna ordet *Delta*) Tvist. Brukas endast i talesätten: *Ligga, vara i d. med, tvista, vara i tvist, hafva tvist med. Komma i d. med, råka i tvist, få tvist med.*

DELOMAN, m. 3. pl. — *män*. (föga brukl.) Se *Delningsman* o. *Skiljedomare*.

DELPHIN, se *Delfin*.

DELPHININ, dällfin'n, n. 3. sing. (kem.) Besk, giftig växtbas, som finnes i fröen af Delphinium staphisagria.

DELS, adv. Till en del, för en del, å en sida, i ett afseende. Brukas aldrig, utan att efteråt i samma mening upprepas, t. ex.: *D. stora, d. små*, till en del stora, till en del små, både små och stora. *Han är d. för lat, d. för okunnig att göra det*, å ena sidan , å den andra — *Syn.* Se *Både och*

DELSKIFVA, f. 1. (tekn.) 1) Pjes på skärtyget eller hjulskärningsmaskinen till kugghjuls förfärdigande. — 2) Pjes, hvarmedelst reflorna i en gevärspipa bestämmas och afmätas.

DELTA, dällta, n. sing. 1) Grekisk bokstaf (*A*), svarande mot bokstafven *D* i svenska alfabetet. — 2) (geogr.) a) Landskap i nedre Egypten, omflutet af Nilflodens armar, och hvars trekantiga form hade likhet med ett grekiskt Delta. — b) I allmänhet benämning på hvarje af en flod vid dess utlopp omfluten trakt, som har sådan form.

DELTAFORMIG, dälltafärrmig, a. 2. (bot.) Som till formen liknar ett grekiskt Delta. Säges om blad.

DELTAGA, v. n. 3. (böjes som *Taga*) Efterföljes alltid af prep. *uti*. 1) *Taga*, hafva del uti, tillsammans med en eller flere andra njuta, förätta, bivista, o. s. v. *D. med någon i vinsten af ett företag. D. i ens förmåner. D. i ett företag, en spekulatjon, ett arbete med flere andra. D. i ett val, en öfverläggning, ett lustparti, ett nöje. D. i rådslagen, i ett måls afdomande. D. i ett brott, en stöld, en sammansvärjning.* — Brukas någon gång absolut, t. ex.: *D-ger du i lustfärden? Ja, jag d-ger.* — *Syn.* Vara med om, Vara delaktig uti. Bidraga till. — 2) (fig.) Hysa medkänsla för en annan (i afseende på sorg, glädje, lycka, motgång, o. s. v.). *Jag d-ger i allt hvad er rörer. D. i ens sorg, glädje, lycka, framgång, öden. Min vänskap d-ger i alla era framgångar. D. för någon, hysa deltagande för, medlidande med någon.* — *Syn.* *Taga del uti, Intressera sig för.*

DELTAGANDE, n. 4. 1) Omständigheten, att man deltagar i något. *D. i ett arbete, ett företag, en spekulatjon, en affär, en öfverläggning, ett lustparti, ett nöje, ett brott, en komplot, en sammansvärjning, o. s. v. Räkna på någons d. i en sak. Han skall nog utan andras d. lyckas i sitt företag.* — *Syn.* Medarbetande, Biträde. — 2) (fig.) a) Medkänsla för andra; önskan af framgång åt någon eller något. *Han in-ger mig mycket d. Känna, hysa d. för någon. Vara utan allt d. för andra. Visa d. i någons sorg, glädje, lycka, framgång, olycka, o. s. v. Utan hennes d. i min nöd hade jag varit förlorad.* — *Syn.* Medkänsla, Sympati, Ömsinhet, Medlidande, Medömkan, Varkunsamhet. — b) Lifvad uppmärksamhet, lifvad håg. *Höra någon med d. Höra, läsa något med d. Följa något med d., med största d.* — *Syn.*

Intresse, Uppmärksamhet. — **A. 1.** 1) Som deltagar (i ett företag, ett arbete, ett nöje, o. s. v.). *Alla i lustpartiet d. herrar och damer samlas kl. 4. — 2)* (fig.) Som hyser medkänsla för någon. *Han är mycket d. för andra.* — *Syn.* Ömsint, Medlidsam, Ömmande. — **S. m. o. f. 3.** Person, som deltagar i något. Substantivt nyttjadt, har ordet ej figurlig bemärkelse.

DELTAGARE, m. 3. Person, som deltagar i något. *D. i ett företag, ett arbete, ett nöje, ett brott.* Brukas äfv. stundom för feminin, ehuru man numera dertill börjat upptaga:

DELTAGARINNA ell. **DELTAGERSKA**, f. 1. Kvinna, som deltagar i något. *D. i ens öde, ens sorger och fröjder.*

DELTAGELSE, f. 3. Se *Deltagande*, n.

DELTAMUSKEL, dälltamusskl, m. 3. pl. — *muskler*. (anat.) Stor, trekantig muskel på armens öfra del, tätt vid axeln.

DELVIS, adv. 1) För vissa delar, här och der. *D. är det bra, d. dåligt.* — 2) Del efter del, en del i sender. *Arbetet förvättas d.*

DELÄGANDE, n. 4. Omständigheten, att man har del uti något. *Ständernas d. i lagstiftningen. D. i en firma, ett bolag.* — *Syn.* Delhafvande, Delaktighet, Del. — **A. 1.** Som äger del i något. *Alla i ett bolag d. personer.* — **S. m. o. f.** Se *Delägare, Delägarinna*.

DELÄGARE, m. 3. Person, som äger del i något. *D. i ett bruk, en handelsfirma, ett bolag, ett företag, en spekulatjon, en affär.* — *Syn.* Intressent, Bolagsman, Delhafvare. — Brukas äfv. stundom för feminin, ehuru man dertill börjat upptaga:

DELÄGARINNA eller **DELÄGERSKA**, f. 1. Kvinna, som äger del i något. *D. i ett bruk, ett ångfartyg, ett aktiebolag.*

DEM, dat. o. accus. plur.: 1) af personella pronomen *Han, Hon, Det*, t. ex.: *Han sade åt dem; jag gaf dem det; han vördar dem;* — 2) af demonstrativa pronomen *Den, Det*, t. ex.: *Dem kan du gifva det, men icke åt oss; dem skall jag nog tukta;* — 3) af relativa pronomen *Den, Det*, t. ex.: *Memnskor, dem man gifver beröm; personer, dem alla älska.*

DEMAGOG, --gög, m. 3. (af grek. *Demagogos*, folkljedare) 1) (hos Greker och Romare) En, som vid folkförsamlingarna ledde folkets beslut. — 2) (under franska revolutionen) Anförare för det exalterade folkpartiet eller medlem af detsamma. — 3) (under närvarande tid) Hvar och en, som sträfvat emot den monarkiska principen, och anstiftar eller befrämjar oroligheter, eller som hyser grundsatser, hvilka gynna ett sådant sträf-vande.

DEMAGOGI, ---gi', f. 3. Folkledning, anförande af ett folkparti. [—ie.]

DEMAGOGISK, --gögisk, a. 2. Som tillhör en demagog; har afseende på eller syftar åt demagogi, sträfvat efter folkledning, valde öfver folkets sinnen.

DEMANT, -ännt, m. 3. Se *Diamant*. Brukas stundom i den högre och poetiska stilen.

DEMARKATIONS LINIE, ---tschönslin'je, f. 3. (hist.) 1) Den gränslinie, som påfven Alexander VI år 1493 uppdrog på kartan, emellan Spaniernes och Portugiserens upptäckter. — 2) Gränslinie mellan stater. — 3) (fig.) Utstakad gräns emellan tvende makters eller corpsers rättigheter.

DEMASKERA, demasskera, v. a. 1. 1) Af-taga masken af någon. — 2) (fig.) Afslöja någons karakter och afsigter. — *Syn.* Afslöja, Blotta. —